

Under de Toer

Inhoudelijk jaarverslag 2017

April 2018

Stichting Under de Toer

Kerkbuurt 20

9005 PB Wergea

Inhoudelijk verslag 2017

Het jaar 2017 is het voorbereidingsjaar voor de uiteindelijke manifestatie LF2018.

Hierna een puntsgewijze verslaglegging van alle relevante momenten.

30 Kerken project

1. Op 15 januari was de sluitdatum voor de inschrijving van de 30 kerkenplannen. Het was een succesvolle pitch. 86 plannen werden ingediend.
2. In februari heeft een subcommissie bestaande uit Bouke Oldenhof, Tamara Schoppert en Jos Thie met behulp van een puntensysteem, alle ingediende plannen beoordeeld op de vijf criteria die we gesteld hadden voor deelname aan het project; Er moet een goed verhaal zijn, verbonden aan een kerk. De gemeenschap die leeft en woont rond de kerk moet betrokken zijn, er wordt samengewerkt met een kunstenaar of kunstenaars, er moet een capabele producent zijn en tot slot zoeken alle projecten een Europese connectie.
3. Op 14 maart zijn hun bevindingen voorgelegd aan de voltallige commissie. In die commissie zaten naast de medewerkers van Under de Toer, Mirjam Sutman Meijer namens het Prins Bernhard Cultuurfonds en Reina Hilarides namens de Stichting Alde Fryske Tsjerken, dit onder voorzitterschap van Freek van Duijn. Deze commissie heeft uiteindelijk een selectie gemaakt van 31 projecten. We hebben vastgesteld dat deze 31 projecten het allemaal waard zijn om uitgevoerd te worden. Ook hebben we vastgesteld dat we één extra project boven het budget hebben gehonoreerd. We gaan er vanuit we in staat zijn om de financiering van dit project in de loop van het jaar te realiseren.
4. Afgesproken was dat we uiterlijk eind april de deelnemers zouden vertellen welke projecten definitief zouden doorgaan. Ook waren de ingediende plannen niet allemaal al helemaal voldragen. De commissie heeft geformuleerd waar door de initiatiefnemers nog aan gewerkt moest worden. Via een brief en persoonlijk contact hebben we dat aan de projecten die kans maakten, toegelicht.
5. De projecten die niet doorgingen hebben we per brief op de hoogte gebracht, met de mogelijkheid om met ons te bespreken waarom ze afgewezen waren en of er in de toekomst wel nog kansen waren om hun idee uit te voeren. Van deze mogelijkheid hebben 2 projecten gebruik gemaakt. Onze conclusie was dat we blijkbaar de juiste argumenten hebben gebruikt om ze af te wijzen.
6. Op 18 mei hebben we in de Grote Kerk in Leeuwarden de 32 projecten (inclusief de professionele productie Marijke Muoi) gezamenlijk gepresenteerd. Ieder project werd getoond, soms met een scene, soms met een interview, soms een lied of een beeld. Meer dan 400 bezoekers hebben deze presentatie bijgewoond. Het was een alom geprezen, succesvolle start van het Under de Toer project. Friesland heeft het project omarmd.

7. Bijzonder bij deze presentatie was het materiaal dat we gebruikten. Onze vormgevers (BWH en Barbara Jonkers) hebben van alle 32 projecten een affichebeeld gemaakt, inclusief een perstoolkit. In de kerk waren 32 A0 affiches te zien en 32 flyers. Als bijzondere acties konden de 32 A5 flyers verzameld worden in een box. Deze uitgave werd enorm bewonderd en al snel een collectorsitem. (Het ontwerp ontving ook een nominatie voor de Vredeman de Vriesprijs, een provinciale prijs voor vormgeving.
8. Een tegenslag was dat LF2018, de Provincie en Gemeente zonder overleg op dezelfde dag vier uur voor de presentatie een ingelaste gezamenlijke persconferentie hielden over de financiële voortgang van de Culturele Hoofdstad, waardoor de media-aandacht voor onze presentatie tegenviel. De directie maakte haar ongenoegen over deze publiciteitsroof kenbaar in een brief aan de drie instanties.
9. Na de presentatie hebben we de alle projecten middels een brief gemeld dat zij een bijdrage konden verwachten van € maximaal 12.000, gedoneerd door het Prins Bernhard Cultuurfonds. In deze brief zijn ook de voorwaarden opgenomen.
10. Na overleg met het Prins Bernhard Cultuurfonds is besloten dat LF2018 de toekenningen zou versturen. Dit om administratieve redenen. (het betreft de BTW-afdracht).
11. De projecten zijn vanaf dat moment begeleid en gevolgd door het Under de Toer team. Om een indruk te geven een schets van onze activiteiten:
  - Hulp bij de conceptontwikkeling, coaching en bewaken van de uitgangspunten.
  - Helpen bij het vinden van regisseurs, schrijvers, producenten
  - Advies met betrekking tot fondswerving
  - Een workshop over het gebruik sociale media
  - Ondersteuning bij het vinden van Europees subsidiegeld

Het proces van begeleiden van de Under de Toer projecten is goed verlopen, de toegevoegde waarde van het Under de Toer is groot. Projecten hebben duidelijk steun aan deze werkvorm.

Gedurende het jaar hebben we ervoor gezorgd dat LF2018 aangehaakt bleef op onze activiteiten.

Presentatie Under de Toer 18 mei 2017 – Grote Kerk Leeuwarden. Foto Wietze Landman

Marijke Muoi

Het idee van Marijke Muoi is ontwikkeld in 2015. In dat jaar onderzocht een creatief team een maand in de Grote Kerk de mogelijkheden voor de voorstelling en legde dat vast in een projectplan voor LF2018. In september is het basisteam van Marijke Muoi gestart met de opzet en uitwerking van de productie. Schrijver Bouke Oldenhof, regisseur Sjoeke Marije Wallendal, Jos Thie als artistiek leider en Freek van Duijn als producent zijn vanaf dat moment gezamenlijk opgetrokken om het idee om te zetten tot een unieke productie. Op de achtergrond was het artistieke team (scenograaf Mirjam Grote Gansey, videokunstenaar Arjen Klerkx en productie leider Jelle Snijder) betrokken bij de ontwikkeling van de productie.

Vier sporen moesten worden gevolgd.

- Ontwikkeling van het script, scenario. Dit proces was zeer intensief omdat de uitdaging was om een klassieke toneelschrijver en een regisseur die ervaringstheater als uitgangspunt heeft, artistiek met elkaar te verbinden. De absolute wil om dit complexe werkproces tot een goed einde te brengen, heeft ervoor gezorgd dat het resultaat uniek en zeer voldragen is geworden. In de recensies uit januari 2018 worden beide kanten (de tekst van Oldenhof en de ervaringen) geprezen.
- De cast moest worden gevonden (11 acteurs). Door de opzet van de productie hebben we uiteindelijk gekozen voor 11 sterke ervaren acteurs, voor een deel met Friese roots hebben, onder wie de hoofdrolspeelster Joke Tjalsma. In het laatste stadium zijn er 30 koorleden, de Marijke Muoi's toegevoegd. (Allemaal vrijwilligers met een zangachtergrond). En het productieteam moest worden gevormd. (Regie-assistentie, voorstellingsleiding, technici, rekwisiteur, geluid en lichtontwerper, kostuumontwerper etc.)

We hebben kunnen constateren dat we een topteam hebben kunnen vastleggen. In alle geledingen is er op hoog niveau gewerkt.

- De ruimtelijke en technische randvoorwaarden moesten worden ingevuld. Niet alleen de kerk moest zijn ruimtes beschikbaar stellen, maar ook de buitenruimtes (het winkeltje, de kamer in het Natuurmuseum, de zolder etc.) moesten worden gevonden en vormgegeven. Ook stelde de kerk een stevige akoestische vraag. Dit is op een zeer hoogwaardige manier opgelost met 150 axietoers. Het publiek was lovend over de verstaanbaarheid. Deze 150 individuele ontvangers bepaalden tevens de grens van de hoeveelheid publiek die we kwijt konden per voorstelling.

Voorstelling Marijke Muoi – Grote Kerk Leeuwarden. Foto Rene den Engelsman

- De financiën moesten worden geregeld. Marijke Muoi had oorspronkelijk een financiële fondsdoelstelling van € 150.000,-. Via LF2018 kregen we in mei 2017 een toezegging van € 300.000 van het FB Oranjewoud, vanwege hun betrokkenheid bij de historische figuur Marijke Muoi. De bijdrage van LF2018 werd hiermee verlaagd tot € 350.000,-.

Uiteindelijk hebben we van de verschillende fondsen € 139.000 ontvangen. Een mooi resultaat.

Een belangrijke factor was de inschatting van het recetterisico dat de stichting liep bij Marijke Muoi. In overleg met het bestuur, is besloten om op begrotingsniveau uit te gaan van €75.000,- recette. Dat is een schatting aan de veilige kant. Gedurende het jaar zijn er twee partners bijgekomen die in potentie het recetterisico voor meer dan 75% afdekten. Het nieuw op te richten garantiefonds van de Provincie Friesland, i.s.m.

Fonds Podiumkunsten en de gemeente Leeuwarden. Zij wilden 50% van het risico dragen. Under de Toer heeft het hele aanvraagproces doorlopen en kreeg begin 2018 de mogelijkheid om deel te nemen aan dit fonds. Het bestaan van dit Fonds heeft het mogelijk gemaakt dat de financiële risico's minimaal waren voor de stichting.

De afspraak die we maakten met de NDC Mediagroep zorgde aan de ene kant voor een scherpe marketingcampagne, terwijl de kosten van de campagne gedragen werden door het recette-risico dat de NDC liep.

PR & Marketing

Vanaf de presentatie op 18 mei 2017 is San Jonker onze marketingmanager geweest. Later is Wypkje Hettinga aan de afdeling toegevoegd, voor secretariële ondersteuning en vooral sociale media en het bijhouden van de website. Dit super kleine team heeft samen met onze vaste vormgevers een topprestatie geleverd.

Niet alleen is het merk Under de Toer verder uitgewerkt en verdiept, ook hebben zij de campagne van Marijke Muoi vormgegeven. De Marijke Muoi-campagne kende een paar steppingstones:

- In mei was er de jaarlijkse presentatie van het theaterseizoen in Stadsschouwburg De Harmonie. In de seizoensbrochure van De Harmonie, het Cultureel centrum Sneek, theater De Lawei in Drachten en theater De Koornbeurs in Franeker hebben we geadverteerd. De Harmonie deed ook de ticketing voor de productie.
- In september tijdens de Uitmarkt in Leeuwarden, presentatie van zowel Marijke Muoi als de andere 31 UdT-programma's
- Op 4 oktober startte de pr-campagne van LF2018 uiteraard met deelname van Under de Toer
- Eind november presenteerden we Marijke Muoi in de Grote Kerk voor pers en publiek met een proefbezoek aan de monologen, de presentatie van een spannende trailer en een verhaal van de regisseuse. Er kwamen ca 400 mensen kijken en luisteren, met veel mooie free-publicity als gevolg.
- Samen met de NDC is een advertentie en FB-campagne ontwikkeld, waarbij de NDC risicodragend werd voor het verkoopresultaat, ter waarde van € 30.000,-
- De start van Under de Toer en daarmee ook van LF2018 was op 1 januari 2018 in IJlst, met de productie, de Frijtinker.
- Ter ondersteuning van deze start, hebben we samen met IJlst een perspresentatie gehouden in IJlst, en aansluitend een paar grote advertenties in de NDC week- en dagbladen. Met deze hulp is niet alleen IJlst vliegend van start gegaan, maar ook Under de Toer kreeg als merk vleugels.

Overige voorbereidende activiteiten

Educatie

Marijke Muoi leek ons bij uitstek geschikt voor schoolvoorstellingen. We hebben daarvoor een ervaren educatiedocent aangetrokken, die het Friese schoollandschap van binnenuit kende, Eddy Wijnsma. Hij heeft in samenwerking met de Kunstkade en de educatieafdeling van de Harmonie, scholen benaderd en proberen te interesseren.

Dat proces verliep moeizaam. We probeerden op allerlei manieren om de scholen over te halen. Uiteindelijk hebben ca 450 leerlingen de productie bezocht. Pas na de première, toen het succes zich aftekende, vloog de belangstelling omhoog, maar toen ontbrak de ruimte om specifieke schoolvoorstellingen aan te bieden. De educatieve begeleiding van de scholen die wel de voorstelling bezochten was maatwerk.

De docenten konden zelf de insteek bepalen en kregen op basis daarvan lesmateriaal als voorbereiding voor het bezoek aan Marijke Muoi en de nabespreking van de theaterervaring. De reviews zijn zonder uitzondering positief.

Doelgroepen

Met behulp van een subsidie van de stichting het Nieuwe Stadsweeshuis uit Leeuwarden benaderden we de voedselbank Leeuwarden met het aanbod voor een gratis bezoek (aan te bieden aan) van hun cliënten. Uiteindelijk bezochten ca 50 cliënten de voorstelling.

We hebben een speciaal aanbod ontwikkeld voor de vrienden van de Harmonie en de lezers van de Leeuwarder Courant via NDC. Het aanbod bestond uit een maaltijd, een lezing over de productie door Jos Thie of Sjoeke Marije Wallendal. Dit aanbod was in een mum van tijd uitverkocht. Ook voor een aantal andere voorstellingen gaven ze nog lezingen voor groepen belangstellenden.

Legacy

Under de Toer is ook bezig met zijn legacy, wat overblijft na het jaar 2018

We hebben een aantal activiteiten opgestart

- We bereiden een boekuitgave voor-waarin de Friese fotografe Heleen Haijtema, schrijver Bouke Oldenhof en vormgeefster Barbara Jonkers, hun visie geven op de 32 Under de Toer projecten. Het moet een bijzonder kunstboek worden. Het boek bevat ook een feitelijk verslag van de resultaten van Under de Toer en een “essay” over de werkwijze en kracht van het Under de Toer idee.
- 2018 is ook het Europees Erfgoed jaar. We bereiden met een aantal erfgoeddeskundigen een symposium voor in november 2018, waar het onderwerp, burgerschap, cultuur en religieus erfgoed wordt uitgewerkt voor de Noordelijke Nederlanden. Het verslag moet een erfgoed agenda worden voor de komende jaren. In dit kader werken we samen met Stichting Alde Fryske Tsjerken en de provincie Friesland

De organisatie

De organisatie is ook in 2017 klein gebleven. Aan de vaste staf is administrateur Masja Austen toegevoegd. We hebben geen vast kantoor en vergaderen op verschillende plaatsen. Het bestuur heeft driemaal vergaderd. Daar waar nodig waren de bestuursleden bij projectactiviteiten present.

Het contact met LF2018 verliep via de zakelijke leiding en de marketingmanager van UdT. De samenwerking was niet altijd eenvoudig.

De feitelijke opdracht van LF2018 aan de stichting, de randvoorwaarden en de financiële voorwaarden zouden worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. De oorspronkelijke opdrachtbrief uit 2016 is voor nu het kader waarbinnen de stichting werkt. De samenwerkingsovereenkomst wordt pas begin 2018 een feit en waarschijnlijk in april ondertekend.

Vooruitblik 2018

Het jaar 2018 is het uitvoeringsjaar.

Na het begin in IJlst, de opening van het Culturele jaar en Marijke Muoi beleven nog 30 andere manifestaties in de provincie dit jaar hun première.

Beloningsbeleid Stichting Under de Toer

- Het bestuur van de stichting ontvangt geen beloning voor hun werkzaamheden
- De zakelijke en artistieke directie hebben een freelance opdracht van het bestuur. Alle algemene medewerkers, inclusief de directie van de stichting werken voor maximaal € 50, - per uur excl. btw.
- Projectmedewerkers Grote Kerkproductie worden betaald volgens de CAO Nederlands Theater.